

LI OLIMPIADA LITERATURY I JĘZYKA POLSKIEGO
TEST JĘZYKOWY

I. [1,5 p.]

W którym z poniższych zdań wstawienie przecinka w innym miejscu, dopisanie go lub rezygnacja z niego skutkuje zmianą sensu wypowiedzenia? Zapisz odpowiednie zdania ze zmienioną interpunkcją, by udokumentować różnice znaczeniowe.

1. *Roześmiałwszy się, nagle zamilkł.*

.....

2. *Zapytałam o drogę tę kobietę, która pracuje w kiosku, oraz ulicznego sprzedawcę kwiatów.*

.....

3. *Spory między koleżanką Ewą i mną były zażarte.*

.....

4. *Nauczyciel rozgniewał się na ucznia, który głośno się śmiał i wyszedł z klasy.*

.....

5. *To, co powiedziałaś, zapamiętam na całe życie.*

.....

II. [4 p.]

Które z poniższych zdań są dwuznaczne? Zdania dwuznaczne przekształć na dwa sposoby, tak by tę dwuznaczność pokazać.

PRZYKŁAD: *Wraz z rozpoczęciem sezonu dokarmiania zwierzyny łownej w paśnikach pojawili się kłusownicy.* ▼

Kłusownicy pojawili się wraz z rozpoczęciem sezonu dokarmiania zwierzyny łownej w paśnikach. Wraz z rozpoczęciem sezonu dokarmiania zwierzyny łownej pojawili się w paśnikach kłusownicy.

lub:

Gdy rozpoczął się sezon dokarmiania zwierzyny łownej, w paśnikach pojawili się kłusownicy. Gdy w paśnikach rozpoczął się sezon dokarmiania zwierzyny łownej, pojawili się kłusownicy.

1. *Pogotowie strajkowe anestezjologów ogłosiło wczoraj porozumienie organizacji związkowych.*

.....

.....

2. *Wiele ciekawych filmów można obejrzeć podczas festiwalu w Gdańsku.*

.....

.....

3. Zabytkowe dziewiętnastowieczne rękopisy zostały udostępnione zwiedzającym.

.....

4. To dobrze, jeśli dzieci chwalą matki.

.....

III. [3 p.]

NAZWISKA POLSKIE zakończone na [o] poprzedzone spółgłoską twardą, a więc zakończone na {-ko, -do, -to -so, -zo, -bo, -szo, -go itp.} odmieniają się jak rzeczowniki pospolite rodzaju żeńskiego o temacie fleksyjnym zakończonym odpowiednią spółgłoską twardą, np.:

Dejneko → jak *poduszka*, czyli D. *Dejneki*, C. *Dejnece*, B. *Dejnekę*, N. *Dejneką*, Msc. o *Dejnece*.

Borejszo → jak *kasza*, czyli D. *Borejszy*, C. *Borejszy*, B. *Borejszę*, N. z *Borejszą*, Msc. o *Borejszy*.

Kierując się opisaną zasadą, podaj formy odpowiednich przypadków dla poniższych nazwisk oraz wskaż rzeczowniki pospolite, które posłużyły Ci za wzorce odmiany.

(Jan) Okno

(Bogumił) Pióro

dopełniacz:

celownik:

narzędnik:

biernik:

rzeczownik pospolity:

rzeczownik pospolity:

IV. [2 p.]

Do podanych zdań (1), (2), (3), (4) dopasuj odpowiednie objaśnienia (a), (b), (c), (d) przybliżające znaczenie tych zdań.

1. *Najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono rzekomo w Toruniu.*
2. *Najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono podobno w Toruniu.*
3. *Najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono w Toruniu.*
4. *Najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono jakoby w Toruniu.*

- (a) Mówiący wie, że najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono w Toruniu.
- (b) Mówi się / ktoś mówi, że najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono w Toruniu.
- (c) Brakuje wystarczających podstaw, by bez wahania przyjąć czyjeś twierdzenie, że najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono w Toruniu.
- (d) Nie jest prawdą czyjeś twierdzenie, że najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono w Toruniu.

Odpowiedź: 1..... 2..... 3..... 4.....

V. [2.p.]

Do zdań (5) i (6) dopisz objaśnienia przybliżające ich znaczenie, biorąc za wzór przykłady z zadania IV.

(5) *Najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono chyba w Toruniu.*

.....

(6) *Najstarsze w Polsce przedstawienie króla Artura znaleziono na szczęście w Toruniu.*

.....

VI. [3 p.]

Jakim współcześnie używanym słowem odpowiadają wyrazy wyróżnione w poniższych przykładach (zaczepniętych ze *Słownika zapomnianych wyrażeń funkcyjnych*, Warszawa 2015)?

Od kogoż [...] Kaligula cesarz natury surowość wyszał? Zali nie od matki?

Księżę wmiast dobroci niechęć pokazował.

W podle nas obijały się wrzaski przeraźliwe inszych studentów.

Pewnikiem nauczył się waść tych obyczajów od zamorskich rycerzy?

Przybłądy, żartoki, nic byście nie robili, ino jedli!

Które z tych słów oparte jest na tym samym rdzeniu, co rzeczownik *miejsce*?

.....

VII. [7,5 p.]

Opisz składniowo następujące wypowiedzenie wielokrotnie złożone:

- wypisz wypowiedzenia składowe i ponumeruj je,
- nazwij relacje zależności między wypowiedzeniami składowymi (współrzędne z ..., podrzędne do, nadrzędne)
- określ typy wypowiedzeń składowych.

Ponieważ w połowie XIX wieku aparaty fotograficzne nie były w tak powszechnym użyciu jak dzisiaj, książę, aby szczegółowo udokumentować swoje podróże, przywoził opaste teki rysunków, na podstawie których nakazywał sporządzać dekoracje do wystawianych u siebie dramatów historycznych i w ten sposób wiernie odtwarzał ich scenerię.

(Według T. Żarneckiego)

VIII. [7 p.]

Julian Tuwim

Odpowiedź

Gdzież mnie do poematów? Ledwo wiersz wykrztuszę
 Z rozdygotanej krtani, drżąc o każde słowo,
 Trwożąc się, czy coś znaczysz, o zawodna mowo,
 Dla której dźwięków tajnych żyć i umrzeć muszę.

Znakami czarnej męki pstrząc białe arkusze,
 Modłę się, płaczę, płonę, śmierć słyszę nad głową,
 Oczy na świat podnoszę - świat patrzy surowo,
 A ja myślałem przecież, że niebiosą wzruszę.

Spróbuj, proszę, lancetem na swej własnej dłoni
 Wyryć choć jedno słowo, którym serce pęka,
 A potem prawdę powiedz: rozkosz to czy męka?

Tak bym poemat pisał, co mi z ziemi dzwoni,
 Tak bym to zastuchanie żarem krwi roztrwonił,
 Tak by serce zabiła ta pisząca ręka.

1. Podaj wyraz podstawowy, od którego zostało utworzone słowo *odpowiedź* użyte w tytule wiersza.

.....

2. Wypisz z wiersza imiesłów przymiotnikowy czynny i podaj, w jakiej formie został użyty.

.....

3. Podaj synonim wyrazu *rozdygotany*.....

4. Znajdź w wierszu parę epitetów, które są antonimami.

5. Jaką figurę stylistyczną reprezentuje wyrażenie „żar krwi”?

6. Objaśnij, do czego odnosi się peryfrazą „znaki czarnej męki”.

.....

7. W powyższym tekście podkreśl wersy, w których został zastosowany paralelizm składniowy. Wpisz poniżej zaimek użyty na początku każdego z tych zdań i określ jego typ.

.....

8. W jakim trybie zostały użyte czasowniki *spróbuj* i *powiedz* w przedostatniej strofie wiersza?

.....

9. Z pierwszej strofy wiersza wypisz przerzutnię.....

10. Używając symboli literowych, przedstaw układ rymów zastosowany w wierszu. Na tej podstawie określ, jaką formę gatunkową on reprezentuje.

.....